

RTU studiju kurss "Senioru vecumposma raksturojums un dzīves kvalitāti ietekmējošie faktori"**OL000 Liepājas akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	LA1610
Nosaukums	Senioru vecumposma raksturojums un dzīves kvalitāti ietekmējošie faktori
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītbspēks	Aivars Kaupužs - Doktors, Amats 1
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kurss sniedz padziļinātas zināšanas par senioriem kā specifisku mērķa grupu sociālajā, ekonomiskajā, kultūras un veselības kontekstā. Tiek analizētas demogrāfiskās tendences Latvijā un pasaulē, un novecošanās procesu ietekme uz dzīves kvalitātes rādītājiem. Studiju kursā tiek apgūtas zināšanas par bioloģiskiem, psiholoģiskiem un sociāliem aspektiem novecošanās procesā. Būtiska loma ir zināšanām par senioru sociālo integrāciju, vecuma diskriminācijas mazināšanu un starppaaudžu attiecību veidošanu. Studiju kursa saturs sniedz zināšanas studentiem, kuru profesionālā darbība tiks saistīta ar gados vecākiem cilvēkiem sociālajā jomā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir veidot izpratni par senioriem kā daudzveidīgu un nozīmīgu sabiedrības grupu, izzināt viņu vajadzības un resursus viņu dzīves kvalitātes saglabāšanai un uzlabošanai. Studiju kursa uzdevumi: - sniegt izpratni par novecošanās procesiem un to ietekmi uz cilvēka veselību, drošību un dzīves kvalitāti; - veicināt spējas analizēt demogrāfiskos procesus sabiedrībā un veicināt sociālo integrāciju; - sniegt zināšanas par aktīvas un veselīgas novecošanās pamatprincipiem; - attīstīt spēju analizēt un uzlabot senioru iesaistīšanu sabiedriskajā dzīvē, veicinot starppaaudžu attiecību veidošanu.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1. Dzīves kvalitātes daudzdimensionālo faktoru, kas veicina vai ierobežo senioru labklājību analīze. Rezultātu prezentācija un dalība grupas diskusijās. 2. Novecošanās procesu ietekme uz sociālo lomu izmaiņām. Rezultātu prezentācija un dalība grupas diskusijās. 3. Senioru iesaistīšanas sabiedriskajā dzīvē un starppaaudžu attiecību veidošanu pasākumu modelēšana. Rezultātu prezentācija un dalība grupas diskusijās.
Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Dowling, M. J., Kenney, C., & Carney, M. T. (2024). The aging revolution: The history of geriatric health care and what really matters to older adults. Simon & Schuster. 2. Labklājības ministrija. (2025). Metodiskais materiāls sociālajam darbam ar senioriem. Latvijas Republikas Labklājības ministrija. 3. Quadagno, J. (2018). Aging and the life course: An introduction to social gerontology (7th ed.). McGraw-Hill. Papildu / Additional: 1. Buettner, D. (2012). The blue zones: 9 lessons for living longer from the people who've lived the longest. National Geographic Books. 2. Schaie, K. W., & Willis, S. L. (Eds.). (2010). Handbook of the psychology of aging. Academic Press. 3. Quadagno, J. S., & Jill, Q. (1999). Aging and the life course: An introduction to social gerontology. Boston, MA: McGraw-Hill College. 4. ESPON (2020), ESPON QoL – Quality of Life Measurements and Methodology (https://www.espon.eu/programme/projects/espon-2020/applied-research/quality-of-life). 5. Šķestere, I. (2012). Pētījums par dzīves kvalitātes izvērtējuma metodēm un instrumentiem (1. daļa). Rīga. 6. Slokenbeka, A., & Zepa, D. (2013). Vecums–liktenis, izaicinājums, dāvana. Rīga: RAKUS Atbalsta fonds, 96. 7. Silis, V. (2006). Veselība un dzīves kvalitāte. Dzīves kvalitāte Latvijā. Rīga: Apgāds "Zinātne", 179. Interneta resursi / Internet resources: 1. http://www.afonds.lv/editor/uploads/files/gramata_vecums_liktenis_izaicinajums_davana.pdf 2. https://spkc.gov.lv/upload/Petijumi%20un%20zinojumi/Sabiedrības%20veselibas%20petijumi/stat_portrets_seniori_faktu_lapa_2012.pdf 3. https://www.spkc.gov.lv/upload/Bukleti/bukleti_senioriem.pdf 4. http://www.zrkac.lv/dev_webadm/doc/rokasgramata_Veselibas_abecite_senioriem.pdf 5. http://www.age-platform.eu/
Nepieciešamās priekšzināšanas	Sociālā darba pamati, cilvēka funkcionēšanas biomedicīniskie aspekti, attīstības psiholoģija, sociālā psiholoģija u.c.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs

1. Demogrāfiskās pārmaiņas un sabiedrības novecošanās tendences. Starptautiskie un vietējie politikas dokumenti.	4	6	0	0
2. Bioloģiskie, psiholoģiskie un sociālie aspekti novecošanas procesā.	4	6	0	0
3. Senioru sociālās lomas sabiedrībā un to izmaiņas novecojot.	4	8	0	0
4. Vecuma diskriminācija un tās pārvarēšana.	4	8	0	0
5. Senioru iesaiste sabiedriskajā dzīvē un aktīvās novecošanas koncepcija.	2	8	0	0
6. Starppaaudžu attiecības un solidaritāte.	2	8	0	0
7. Dzīves kvalitātes jēdziens: teorijas un pieejas.	2	8	0	0
8. Dzīves vide un tās ietekme uz ikdienas funkcionēšanu.	2	8	0	0
Kopā:	24	60	0	0

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: 1. Pārzina senioru grupas daudzveidību un viņu vajadzību spektru. 2. Izprot dzīves kvalitātes konceptu senioru kontekstā; 3. Pārzina par sabiedrības attieksmi un stereotipiem par novecošanos.	Vērtēšanas metodes: Pārbaudes darbs - tests par novecošanās procesiem un iespējamo risku novēršanu. Vērtēšanas kritēriji: Demonstrē zināšanas par novecošanās bioloģiskajiem, psiholoģiskajiem un sociālajiem procesiem. Atpazīst senioru grupas daudzveidību un dažādās vajadzības. Identificē vecuma diskriminācijas un sociālās atstumtības riskus. Izvēlas piemērotus preventīvus pasākumus risku mazināšanai vai novēršanai. Pareizi lieto profesionālo terminoloģiju un piemēro teorētiskās zināšanas praktiskām situācijām.
Prasmes: 1. Spēj piedāvāt sociālo pakalpojumu risinājumus senioriem. 2. Spēj analizēt dažādus faktorus, kas ietekmē senioru dzīves kvalitāti. 3. Prot identificēt vecuma diskriminācijas riskus un pieņemt lēmumus par nepieciešamajiem preventīvajiem pasākumiem šo risku samazināšanai vai to novēršanai.	Vērtēšanas metodes: Pārbaudes darbs - tests par senioru dzīves kvalitāti ietekmējošiem faktoriem. Vērtēšanas kritēriji: Skaidro dzīves kvalitātes konceptu senioru kontekstā. Analizē sociālos, ekonomiskos, veselības, psiholoģiskos un vides faktorus, kas ietekmē senioru dzīves kvalitāti. Izvēlas piemērotākos sociālo pakalpojumu un atbalsta risinājumus konkrētās situācijās. Atpazīst sabiedrības stereotipus par novecošanos un to ietekmi uz senioru labklājību. Demonstrē spēju piemērot teorētiskās zināšanas situāciju analizē.
Kompetence: 1. Spēj kritiski izvērtēt esošās politikas un iniciatīvas, kas vērstas uz senioru dzīves kvalitātes uzlabošanu. 2. Spēj izmantot zināšanas senioru iekļaušanas veicināšanai sabiedrībā un diskriminācijas mazināšanai.	Vērtēšanas metodes: Eksāmens - referāts par senioru sociālo problemātiku un dzīves kvalitātes rādītājiem. Vērtēšanas kritēriji: Analizē izvēlēto senioru sociālās problemātikas jautājumu, izmantojot zinātnisko literatūru un aktuālos informācijas avotus. Raksturo faktorus, kas ietekmē senioru dzīves kvalitāti, un izvērtē to savstarpējo mijiedarbību. Kritiski izvērtē sociālo politiku, pakalpojumus un iniciatīvas senioru dzīves kvalitātes uzlabošanai. Pamato priekšlikumus senioru sociālās iekļaušanas veicināšanai un vecuma diskriminācijas mazināšanai. Argumentē secinājumus, izmanto profesionālo terminoloģiju un ievēro akadēmiskās rakstīšanas un akadēmiskās godprātības prasības.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Pārbaudes darbs: tests par novecošanās procesiem un iespējamo risku novēršanu.	25
Pārbaudes darbs: tests par senioru dzīves kvalitāti ietekmējošiem faktoriem.	25
Eksāmens: referāts par senioru sociālo problemātiku un dzīves kvalitātes rādītājiem.	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	12.0	12.0	0.0		*	